

[Poul Hartling.]

Der er allerede sagt meget om forliget og om disse forhandlingens forløb, og jeg kan egentlig blot henvise til, hvad venstres ordfører, det ærede medlem hr. Henry Christensen, sagde, Folketingstidende sp. 3967 ff. Ved denne lejlighed kan jeg nøjes med at tilføje nogle få betragtninger.

I et folkestyre vil der ofte være brug for et forlig, et kompromis, og det gælder på næsten alle lovgivningens områder; det er noget af ideen i folkestyret, at man bøjer standpunkterne mod hinanden, at man ikke trumfer sin vilje igennem på diktatorvis, men tager hensyn og finder en rimelig middelvej. Der skal to parter til et forlig. En flertalsregering går ikke på forlig, i hvert fald gjorde den forrige det ikke, undtagen når den var nødt til det. Hvornår var den da det? Det var den, da dens flertal svigtede. Det var netop situationen, sidste gang vi fik forlig, i 1962. To af regeringens stemmer ville ikke være med til at skaffe den den omsætningsafgift, som den anså for nødvendig. Altså var regeringen med ét ikke længere nogen flertalsregering, og altså søgte den forlig. Det hjalp, det forlig. Året efter kunne det spores i statens økonomiske årsoversigt, at økonomien var blevet rettet op. Derfor blev 1963 et rimelig godt år, og det var i høj grad resultaterne herfra, socialdemokratiet levede højt på i sin valgkamp. Der var flere af de økonomiske kurver, som blev præsenteret for befolkningen i annoncer, der viste netop den gode fremgang i 1963. Det var den samme regering, der havde været letsindig i 1961, der nu viste, hvordan vi fik balance i tingene i 1963.

En del af forliget måtte dog vente halvandet år, til foråret 1963, og da fik piben en anden lyd, for nu havde regeringen sit flertal i orden, og så var der ikke længere tale om forlig, men om diktat. Den såkaldte helhedsløsning blev gennemført på en facon, der ikke tog meget hensyn til folketinget. Så blev det igen efter september 1964 en mindretalsregering, og altså blev det igen nødvendigt at søge forlig. Der blev ikke forlig med de konservative og os i venstre, og årsagen har man villet finde i, at de konservative ville have valg, og at vi i venstre bøjede os for de konservative krav.

Et forlig sluttes jo altid i sidste øjeblik,

ofte ud på natten. Sådan er nu engang vilkårene for den slags, fordi ingen af de to parter går med, før man er kommet til det punkt, at nu må det briste eller bære. Om der ville være blevet forlig, kan aldrig med sikkerhed siges — det sagde også den ærede foregående ordfører — fordi forhandlingerne blev afbrudt i den ellefte time.

Til belysning af sagen vil jeg dog gerne pege på to kendsgerninger. For det første, at venstre ganske tydeligt og i god tid havde tilkendegivet sin vilje til et forlig og sin pris for et forlig. Det skete bl. a. i tre artikler i Berlingske Tidende af fhv. statsminister, det ærede medlem hr. Erik Eriksen. Fra den artikel, der stod den 26. februar 1965, altså inden forligsforhandlingerne rigtig var begyndt, skal jeg med formandens tilladelse citere nogle få linjer. Det siges, at venstre ville have foretrukket en anden regering, en liberal, og at venstre ikke har noget ansvar for, at den siddende regering kom til at sidde. Og så siger det ærede medlem hr. Erik Eriksen videre:

„På den anden side må vi erkende, at regeringen eksisterer, at den har sin parlamentariske basis i orden, og at Danmark står over for nødvendigheden af at sanere økonomien. Sker det ikke, kan vi have i en situation, som ingen kan ønske sig.“

Det hedder lidt senere, at venstres udgangspunkt er vort program. Jeg citerer igen:

„Ønsker regeringen venstres medvirken under de vilkår, skal den ikke kalde for-gæves på os.“

Lidt senere hedder det:

„Venstre siger ikke på forhånd nej til at medvirke til at genskabe sundheden i Danmarks økonomi, men vi vil gøre det klart for regeringen, at de foranstaltninger, der nødvendigvis må gennemføres, skal kunne nytte.“

Det ærede medlem hr. Erik Eriksen peger derefter på en række problemer, som må løses, hvis det skal kunne nytte. Først nævnes „en virkelig skattereform“ og senere i en anden og tredje artikel fra den 3. og den 6. marts 1965, at statens udgifter må under kontrol. En forfejlet økonomisk politik vil nemlig også kunne komme til at true vigtige offentlige investeringer. Kooperationsbeskatningsproblemet må løses, land-